

Vastaukset vuoden 2022 talousarvioneuvottelujen pöytäkirja-merkintöihin/tilinpäätös.

- 1. Varhaiskasvatuksen henkilöstön pysyvyyttä ja rekrytointeja sekä monimuoto-opintojen lisäämismahdollisuutta selvitetään. Lisäksi tutkitaan mahdollisuus palkata päiväkotiapulaisia helpottamaan henkilöstön jaksamista.**

Kasvun ja oppimisen toimiala

Henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden edistäminen edellyttää pitkäaikaisempaa ohjelmaa, johon sisältyy sekä varhaiskasvatuksen vetovoimaa että henkilöstön pysyvyyttä ja rekrytointia edistäviä toimenpiteitä. Ohjelmalla valmistellaan kaupunkitasoisessa henkilöstön saatavuutta edistävässä työryhmässä. Varhaiskasvatuksen koulutuspaikkoja on jo valtakunnallisista päätöksistä lisätty, mutta niitä tarvitaan edelleen lisää. Monimuoto-opintomahdollisuuksia on myös tarpeen lisätä. Niitä on käynnistetty vuodesta 2021 alkaen. Osa toimenpiteistä edellyttää taloudellisia satsauksia ja varhaiskasvatuksen talousarvioon sisältyykin varaus näiden toimenpiteiden toteuttamiseen.

Yhtenä toimenpiteenä kokeillaan toimintavuoden 2022-2023 ajan kannustuslisää. Kannustuslisää maksetaan pienalueilla, jotka saavat korkean ns. PD-kertoimen (positiivinen erityiskohtelu), jossa on huomioitu pienalueen työttömyysaste, vieraskielisten varhaiskasvatustilaisuuksien osuus ja niiden osuus, joilla koulutustaso on perusaste tai tuntematon. Kaupungin johdon päätöksen mukaan lisää voidaan maksaa noin 300 työntekijälle. Lisän tarkoitus on kannustaa henkilökuntaa työskentelemään näissä päiväkodeissa ja vähentää halua siirtyä muualle. Lisän käyttöönoton tavoitteena on myös lisätä uusien työntekijöiden kiinnostusta hakeutua töihin päiväkoteihin.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön ja esihenkilöiden palkkataso Espoossa on osittain muita pääkaupunkiseudun kuntia alhaisempi. Esihenkilöiden tehtäväkohtaista palkkaa korotettiin syksyllä 2022. Korotuksen jälkeen varhaiskasvatustalouden johtajan tehtäviin hakeneiden määrä on kasvanut kevääseen verrattuna. Varhaiskasvatuksen henkilöstölle kohdentuvista palkankorotuksista on päätetty työehtosopimusneuvotteluissa.

Varhaiskasvatuksen julkisuuskuvaa vahvistetaan tuomalla esiin nykyistä enemmän varhaiskasvatustyön mielekkyyttä ja koko varhaiskasvatuksen vahvuuksia ja monipuolista toimintaa. Tehostetulla rekrytointimarkkinoinnilla tuodaan esille Espoota hyvänä ja kiinnostavana työnantajana. Rekrytointia toteutetaan monikanavaisesti.

Päiväkotiapulaisia on ollut Espoon varhaiskasvatuksessa vuoteen 2010 asti. Tuolloin varhaiskasvatuksen hallinnointi siirtyi Espoossa sosiaali- ja terveystoimesta sivistystoimeen.

Siirtymispäätökseen sisältyi luopuminen päiväkotiapulaisen tehtävän käytöstä. Näissä tehtävissä olleet siirtyivät Espoon kaupungin muihin tehtäviin ja heitä myös koulutettiin oppisopimuskoulutuksilla lähihoitajiksi, jolloin he saivat kelpoisuuden lastenhoitajan tehtävään.

Päiväkotiapulaisten tehtäviin kuului lapsiryhmien avustamiseen ja joitakin toimipaikan puh-
tauspalveluun liittyviä tehtäviä. Pienissä toimipaikoissa työhön saattoi sisältyä myös ruoka-
huollon tehtäviä. Päiväkotiapulaisilla ei ollut varhaiskasvatuslain mukaista kelpoisuutta las-
ten kasvat-, opetus- ja hoitotehtäviin, joten heidän vastuulleen ei voinut kohdentaa näitä
tehtäviä. Edelleen noin 60 pienessä päiväkodissa on laitosapulaisia, joiden tehtäviin sisältyy
ensisijaisesti päiväkodin ruokahuoltoon liittyvät tehtävät. Catering ei sijoita henkilöstöään
näihin pienimpiin yksiköihin.

Päiväkotiapulaisten palkkaaminen ei poistaisi muuta rekrytointitarvetta, eli heidän henki-
löstökustannuksensa lisäksi varhaiskasvatuksen kokonaiskustannuksia merkittävästi. Esi-
merkiksi 150 päiväkotiapulaisen henkilöstökustannukset olisivat KVTES:n mukaisella mini-
mipalkalla laskettuna 4,6 miljoonaa euroa. Päiväkotiapulaisten palauttamisen haasteena on
kustannusten lisäksi se, että heille voidaan kohdentaa suhteellisen rajallisesti työtehtäviä
kelpoisuusvaatimusten takia.

Varhaiskasvatukseen palkataan mm. palkkatuella määräaikaista henkilöstöä, joiden tehtä-
viin sisältyy vastaavia työtehtäviä kuin päiväkotiapulaisilla on ollut. Työllistämispalvelujen
kanssa tehdään yhteistyötä sellaisten työ- ja opintopolkujen löytämiseksi, jotka mahdollis-
tavat näiden työntekijöiden hakeutumisen varhaiskasvatuksen vakinaisiin tehtäviin.

- 2. Kaupungin ja kaikkien kaupunkilaisten aktivoimisessa saavuttamaan YK:n SDG-tavoitteet vuonna 2025 laaditaan osa-alueittain toimenpidesuunnitelmat, esimerkiksi varhaiskasvatuksessa ja kouluissa oman lähialueen siisteydessä, luonnonsuojelussa ja muissa toiminnoissa sekä kierrätyksen tehostamiseksi kouluissa yhdessä siivouspalvelujen kanssa. Suunnitelmia ja toimenpiteitä käsitellään myös luottamushenkilöelimissä.**

[Konsernihallinto / strategia vastaa](#)

Edelläkävijyys YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa on yksi valtuuston Kestävä Espoo -kehitysohjelmalle päättämistä hyötytavoitteista. Hyötytavoitteen mukaisesti YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ohjaavat espoolaisia kohti kestävää elämäntapaa ja Espoo-yhteisöä huomioimaan kestävyuden eri ulottuvuudet. Ohjelmalle on keväällä 2022 laadittu ohjelmasuunnitelma, jonka kaupunginhallitus hyväksyi 11.4.2022 ja jossa on kuvattu tarkemmat tavoitteet ja toimenpiteet hyötytavoitteiden saavuttamiseksi. Ohjelmaa toteutetaan yhdessä toimialojen, kumppaneiden, asukkaiden ja sidosryhmien kanssa. Ohjelman viestinnässä nostetaan esille tapoja, joilla asukkaat ja muut Espoo-yhteisön jäsenet voivat tehdä kestäviä valintoja arjessaan ja vaikuttaa lähiympäristöönsä.

Espoossa on kokeiltu ja kehitetty menetelmiä alun perin valtiolle luotujen SDG-tavoitteiden ja niiden mittareiden sovittamista kaupunkitasolle ja paikalliseen ympäristöön. SDG-analyy-simenetelmää on kevään 2022 aikana kehitetty eteenpäin yhdessä Kuntaliiton ja kuuden suurimman kaupungin kanssa, ja valmis analyysityökalu otetaan käyttöön loppuvuoden ai-kana. Menetelmän tavoitteena on lisätä organisaatioissa SDG-osaamista sekä kykyä ym-märtää ja halua toimia kestävän kehityksen tavoitteiden eteen.

Kestävä Espoo -ohjelmassa on tunnistettu valtuustokauden keskeisiä kehittämiskohteita, joiden etenemistä ohjelman ohjausryhmä ohjaa ja seuraa. Käytännön työtä SDG-tavoittei-den saavuttamiseksi tehdään kaikilla kaupungin toimialoilla ja poikkihallinnollisessa yhteis-työssä. Kiertotaloudessa yksi ohjelmakauden painopisteistä on jätteettömän Espoon edis-täminen. Alkuvuodesta 2022 laajempi kierrätyskelpoisten jätteiden lajittelu on aloitettu 18 koulussa ja ohjelmakauden aikana otetaan uusia kouluja laajemman lajittelun piiriin. Ohjel-man ohjausryhmä vastaa kehittämiskokonaisuuksien ja toimenpiteiden ohjauksesta sekä ohjelmatyön raportoinnista valtuustolle.

Kasvun ja oppimisen toimiala vastaa

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet on huomioitu eri koulutusmuotojen opetussuunnitel-missa sekä varhaiskasvatussuunnitelmissa. Lisäksi kestävän kehityksen kasvatusta ohjataan toimialatasolta. Kasvun ja oppimisen toimialalla kaikki tulosyksiköt on ohjeistettu arvioi-maan tämän hetken tilanne sekä asettamaan tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2022-2026 kestävän kehityksen kasvatuksen eri osa-alueiden edistämiseksi. Arvioinnissa käytetään Learning Cities verkostoyhteistyön tuloksena saatua Hampurin laatimaa arviointityökalua. Pandemian ja Ukrainan tilanteesta aiheutuvien haasteiden vuoksi työhön annettiin lisäai-kaa syyskuun 2022 loppuun saakka. Tuloyksikkökohtaisten tavoitteiden laatimisen jälkeen tehdään asiasta yhteinen kooste ja asiaa käsitellään eri ryhmien kanssa.

Kierrätyksen edistämiseksi on tehty yhteistyötä Tilapalvelut liikelaitoksen kanssa ja keväällä lajittelua laajennettiin n. 20 kohteen osalta. Lisäksi on sovittu jatkon osalta, että lajittelua pyritään edistämään omien kiinteistöjen osalta ja uusia sopimuksia tehtäessä niin, että mahdollistetaan vähintään lajitteluun sovittu minimintaso, jolloin aulatiloiosta kerätään se-kajätettä, biojätettä, kartonkia, kotikeräyspaperia, valkoista toimistopaperia sekä muovia jos tila sallii ja mikäli jätteajetta tulee yli 25 kiloa viikossa niin myös lasia ja metallia. Elinkaa-rikohteiden, vuokraohteiden sekä osakekohteiden osalta todettiin, että keskustelemalla on mahdollista edistää asiaa. Uusiin sopimuksiin määritellään lajittelun minimintaso.

Kaupunkiympäristön toimiala vastaa

Luonnonsuojelun toimenpiteet eli LuonTo -työ on hyväksytty valtuustossa 25.10.2021. Sen tavoitteena on luonnon arvojen ja monimuotoisuuden turvaaminen ja edistäminen. LuonTo-projektin osa-alueet ovat Ekologisen verkoston nykytilaselvitys (EVN), Luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelma sekä Espoon käytännöt luonnon monimuotoisuu-den edistämiseksi.

Espoo kehittää kaupungin Kestävän kehityksen kasvatusta, jossa on valmisteltu toimintasuunnitelmaa vuosille 2022 - 2026. SDG:n tavoitteista luonnonsuojelua varhaiskasvatuksessa ja kouluissa edistetään Villa Elfvikin luontotalossa mm. opetusmateriaalien ja koulutuksien avulla. Talo tarjoaa kuntalaisille tietoa luonnosta ja sen suojelun tärkeydestä luontoretkien, luontokoulun, luonnonhoitotalkoiden ja näyttelyiden avulla.

Kaupunkiympäristön ja kasvun ja oppimisen toimialat osallistuivat koulujen ja päiväkotien jätteiden lajittelukokeiluun, jossa mukana oli ns. HSY:n kummikouluja. Kokeilun tuloksia hyödynnetään nyt, kun lajittelun laajentamien käynnistyi vuoden 2022 aikana peruskoulussa ja lukiossa.

Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen ympäristönsuojelun palvelualue edistää asiantuntijuudellaan ilmastonmuutoksen hillintätyötä eli SECAP-toimenpiteiden toteutumista yhteistyössä kaupunkiympäristön ja muiden kaupungin toimialojen kanssa. Vuonna 2022 ympäristönsuojelun johdolla Espoolle rakennettiin ilmastovahti-palvelu, joka tuo kaupungin ilmastotyön näkyväksi kaupunkilaisille ja päättäjille.

Itämeri-toimenpideohjelma vuosille 2019 - 2023 täydentää Espoon vesiensuojelun toimenpideohjelmaa vuosille 2022 - 2027 merialueiden suojelun osalta. Lisäksi Itämerihaaste tukee Espoon kaupungin hulevesiohjelman ja työmaavesioppaan tavoitteita.

3. Koulujen ja päiväkotien sijaintipaikkojen suunnitteluun laaditaan täydennys myös Kehä III pohjoispuolisten POKE-alueiden osalta, kun alueiden lapsimäärät kasvavat. Lasten koulu- ja varhaiskasvatuspaikkojen pitkäkestoinen tarve otetaan kaikessa toiminnassa huomioon, esim. pienten koulujen kuten Rödskögs skola ja Pakankylän koulu käyttö ja niitä tukeva asemakaavoitus ja asuntorakentaminen.

[Kasvun ja oppimisen toimiala vastaa](#)

Pohjois- ja Keski-Espoon yleiskaavan alueella asukasmäärä tulee kasvamaan merkittävästi, mikä lisää koulujen, päiväkotien ja nuorisotoimen palveluntarvetta merkittävästi. Tulevaisuuden asukkaiden palvelutarpeet eivät kuitenkaan vielä näy investointitarpeena, vaan tarvetta tulee haarukoida asukasennusteiden, asemakaavan ja yleiskaavan asukastavoitteiden perusteella. Kasvun ja oppimisen tulevaisuuden palvelutuotannon tarpeisiin tulee uusilla asuinalueilla varata riittävästi tontteja, jotta alueiden kasvaessa palvelut sijaitsevat asukkaiden kannalta ja julkisen liikenteen kannalta hyvillä paikoilla. Näitä tonttitarpeita on jo tunnistettu maankäytön pitkän aikavälin suunnitelmissa. Tarpeet tarkentuvat kaavoituksen ja asukastavoitteiden tarkentuessa.

[Kaupunkiympäristön toimiala vastaa](#)

Alueiden palvelutarpeiden määrittelytyössä (Pasma-työ) tehdään poikkihallinnollista yhteistyötä eri toimialojen kesken, jotta pystytään ennakoimaan keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä palvelutarpeiden muutokset. Investointikatto asettaa omat haasteensa hankkeiden toteuttamistapaan ja -aikatauluun.

Pienien koulujen osalta on Pasma-yhteistyössä käyty keskusteluja siitä, miten esim. läheisillä voimakkaasti kehittyvillä alueilla (tässä tapauksessa Viiskorpi - Kalajärvi -akseli) tulee ottaa huomioon myös laajemmalta alueelta tulevat koululaiset. Mm. mikä on sen vaikutus koulujen mitoittamiseen ja uusien koulujen sijaintiin kaupunkirakenteessa. Nämä asiat on huomioitu alueiden kaavarunkotöissä.

Kalajärven koulu ja päiväkoti on rakenteilla ja valmistuu kokonaisuudessaan vuonna 2026.

4. Tehdään tarveselvitys Mattlidenin peruskoulun ja lukion lisätilatarpeesta ja nykyisen koulukokonaisuuden kehitysmahdollisuuksista. Varmistetaan FOCUS Mattliden-hankkeen eteneminen mahdollisimman nopealla aikataululla.

[Kasvun ja oppimisen toimiala vastaa](#)

Mattlidenin tarveselvityksen tarkistus vuokrahankkeena toteutettavan päiväkodin ja päiväkotia, koulukeskusta ja Arbista palvelevien vuokralisätilojen osalta viedään Svenska Rumiin syksyn 2022 aikana. Koko koulukeskuksen kehittämismahdollisuuksia ja lisätilantarvetta esitellään lautakunnalle loppusyksystä 2022. Focus Mattliden on hakenut alueelle suunnitteluvarausta.

[Kaupunkiympäristön toimiala vastaa](#)

Korttelialueen kaavoitusta tukeva suunnittelutyö on käynnissä ja sen yhteydessä on tehty tiivistä yhteistyötä Focus Mattlidenin (FM) kanssa.

Korttelialueen rakennuskannan uudistamisen ja FM:n suunnitelmien edistämiseksi sekä kaavoituksen käynnistämistä varten Tilapalvelut-liikelaitos on tutkinut toistakymmentä vaihtoehtoista tontinkäyttötarkastelua.

Vuoden 2022 aikana tarvittavat viitesuunnitelmat on valmisteltu kaavoituksen edistämiseksi. Kaavoitusta tukevan suunnittelun osana on myös tutkittu alustavasti koulukeskuk- sen tilaratkaisuja ja tilatarpeita.

Tilapalvelut valmistee Mattliden päiväkodin hankesuunnitelmaa päätöksen tekoon. Focus Mattliden on jatkanut asemakaava-alueen pohjoisosan täydennysrakentamisen suunnittelua ja aloittaa päiväkodin suunnittelun, kun hankesuunnitelma on riittävän pitkällä ja kus-

tannukset arvioitu. Vuoden 2023 aikana Tilapalveluiden koulukeskusta koskevaa viitesuunnitelmaa sekä Focus Mattliden tuottamia suunnitelmia sovitetaan yhteen asemakaavan valmistelua varten.

- 5. Karatalon käyttö jatkuu nuorisotoimen toimesta. Uutta toimintamallia selvitetään kumppanuusperiaatteella. Selvitetään mahdollisuudet käyttää Karataloa Espoon monituottajamallin kehityskohteena: mitä toiminnan järjestämisen erilaisia muotoja voitaisiin saada aikaan ja kehittää paikallisten asukkaiden, järjestöjen, yksityisten yrittäjien ja muiden toimijatahojen kanssa?**

[Kasvun ja oppimisen toimiala/nuorisopalvelut vastaa](#)

Nuorisopalvelut järjestää nuorisotilassa itse avointa toimintaa, pienryhmätoimintaa, retkiä, leirejä ja muuta nuorisotoimintaa. Tilaa luovutetaan lautakunnan hyväksymien periaatteiden mukaan myös muiden toimijoiden käyttöön. Muu Karatalon toiminta ei kuulu kasvun ja oppimisen toimialan vastuisiin.

- 6. Tehdään suunnitelma siitä, miten Pohjois-Espoon nuorten palveluja ja liikunnan olosuhteita kehitetään.**

[Kasvun ja oppimisen toimiala/nuorisopalvelut vastaa](#)

Nuorisopalveluilla on kaksi nuorisotilaa Pohjois-Espoossa (Juvanpuisto ja Kalajärvi). Lisäksi Pohjois-Espoon nuorisotyötä on vahvistettu osoittamalla liikkuvan nuorisotyön resurssia Karhusuon, Lahnuksen ja Pakankylän kouluilla viikoittain toteutettavaan nuorisotoimintaan (1pv/vko/koulu). Jatkossa nuorisopalvelut toivoo voivansa vahvistaa Juvanpuiston ja Kalajärven nuorisotilojen henkilöstömäärää siten, että molemmat nuorisotilat voisivat olla samanaikaisesti avoinna. Nyt nuorisotilat ovat olleet resurssivajeesta johtuen avoinna vuorotellen.

[Elinvoiman tulosalue/liikunta vastaa](#)

Espoon viheralueohjelman osaohjelmanä on laadittu Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelma, jossa tarkastellaan Espoon ulkoilureitistön nykytilaa ja kartoitetaan uusien ulkoilureittiyhteyksien tarvetta. Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelma ohjaa ulkoilureittien vuosittaista rakensamista ja kunnostamista vuoteen 2029 saakka.

Osana viheralueohjelmaa on laadittu myös lähiliikuntapaikka-ohjelma (liikunta ja urheilu, kaupunkitekniikka, tilapalvelut). Ohjelma käsittelee kaupungin hallinnassa olevia ja ylläpitämiä ulkoliikuntapaikkoja, jotka ovat kuntalaisten vapaassa käytössä.

Espoon skeittipaikkaohjelma sisältää nykyiset ja suunnitellut skeittipaikat. Näiden lisäksi on toteutettu erilaisia skeitattavia alueita esim. koulupihoille.

Kuntoportaiden kysynnän kasvaessa uusia rakentamiskohteita kartoitetaan koko ajan. Tarkempaan suunnitteluun valitaan vuosittain muutamia toteutuskelpoisia kohteita. Uusia kuntoportaita pyritään rakentamaan 1-2/v. määrärahojen puitteissa.

Tekojääohjelmaa ja frisbeegolfrahoja ollaan aloittamassa.

Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen laatimissa pama-suunnitelmissa on esitetty liikunnan tarpeet vuoteen 2050 saakka. Pohjois-Espoon alueelta on oma suunnitelma ja siinä on esitetty myös liikunnan tilavarauksia. Suuralueittaisten virkistysvisioiden tarkoituksena on luoda kokonaiskuva suuralueen virkistys- ja liikuntapalveluista v. 2050 ja varata näille toiminnolle riittävästi tilaa maankäytön suunnittelussa. Pohjois-Espoon osalta virkistysvisioiden laatimista ei ole aloitettu.

Liikuntalautakunta tekee vuosittain esityksen liikuntarakenteiden 10-vuotisesta ohjelmasta ja muiden kiinteiden rakenteiden ja laitteiden (esim. ulkoilureitit) rakentamistarpeista. Perusrantamäärärahoilla kunnostetaan tai kehitetään olemassa olevia liikuntaolosuhteita. Liikuntaolosuhteita kehitetään alueellisesti myös uusien tai peruskorjattavien koulujen yhteydessä.

Rakentamishakkeissa ja ohjelmissa on otettu huomioon alueellisuus, vuorovaikutteisuus, saavutettavuus ja esteettömyys.

[Kaupunkiympäristön toimiala vastaa](#)

Kaupunkiympäristön toimiala huomioi uusien tilahankkeiden, kuten myös rakenteilla jo olevien Kalajärven koulun ja päiväkodin sekä Niipperin siirtokelpoisen liikuntatilan suunnittelussa liikunnan mahdollisuudet alueilla. Kalajärven koulun yhteyteen valmistuu liikuntakenttä, tekojää, liikuntasali sekä lähiliikuntapaikkoja.